

# ERDÉLYI HIRADÓ.

Lapunkra folyvást előfizethetni márt. 17-től Junius végéig 4 rft, aprílis-Juniusra 3 rft 30 kr. ezüst pénzzel.

**Tartalom.** Kolozsvar. M. Vásárhely. N. E. nyed. K. Fejérvár. Pest. Külföld. Hirdetés.

**KOLOZSVÁR.** Tegnap, apr. 3-án, vé-  
vé kezdetét Kolozsme gyének rendkívüli köz-  
gyűlése. A város táncsterme, hol az ülés tar-  
tatott, földszint úgy, mint karzataiban ezerekre  
menő néppel volt már jóval a gyűlés kezdete  
előtt zsúfolva. En, kinek tisztem leendett, hű  
és kimerítő tudósítást adni e' nagyfontosságú  
tanácskozásról, 9 óra után már alig tudtam a'  
terem ajtaján bévergődni anynyira, hogy hall-  
hassak valamit, kezeim pedig, sőt szinte lé-  
legzetem is teljes veszteglésre valának hála isten-  
nek most csak fizikailag kényszerítve. Azért  
bocsánat, uraim, ha tudósításom csak törelé-  
kesen tükrözendi vissza a' nagy nap nagy-  
szerű eseményeit. Ez uttal a' tanácskozásnak  
csak eredményeit kísérem meg tudatni. B.  
Kemény Dénezsnek, a' szónoklat azon  
hatalmával, melyet isten a' magyar hazában  
két egyének ada kiváló tulajdonánál, előadott  
indítványára egyetlen szó ellenmondás nélkül  
ki lön mondvá az unio, 's ennek zálogánál a'  
közteherviselés, urbéri viszonyok  
megszüntetése és nemzetőrség. És  
hogy ez alkotmányos formák között történhe-  
sék, küldöttséget nevezünk ki, mely kormány-  
zó ő nmgát kérje meg, hogy törvényadta jo-  
gánál fogva a' legrovidebb idő alatt hirdessen  
országgyűlést. Követeinkké meg is választot-  
tuk felkiáltás utján a' közelebbi országgyűlé-  
sen volt képviselőinket Zeyk Károlyt és  
Nagy Elek et. Utasításul csupán az unio  
eszközlését adók legnagyobb általánosság-  
ban; és kijelentők, hogy ha addig, míg a' ma-  
gyar országgyűlés Budapesten alakuland, nem  
fogna erdélyi országgyűlés egybehivatni, egye-  
nesen Budapestre küldendjük fel követeinket.  
Választmányt biztunk meg, mely főispán ő mlga  
vezérlete alatt, a' közbéke és rend fentartásá-  
ra ügyeljen; 's megkérendőnek határoztuk kor-  
mányzó ő nmgát, hogy addig is míg e' tárgy-  
ban törvényhozási intézkedés történhetnék, kellő-  
leg intézkedni méltóztassék, jelesen: a' sorkato-  
naságot ne engedje a' honból kivitetni 's a' nemzet-  
őrség számára kellő fegyverek kiszolgáltatásáról  
rendelkezzék. A' küldöttség még ülés alatt el-  
ment kormányzó ő nmlgához, kísérve a' nem-  
zeti zászlókat lobogtató roppant tömegtől. E-  
gyebekre megnyugtató választ adott ő nmlga,  
hanem az országgyűlés kitüzése iránti kívána-  
tot kormányzói jogkörébe vágónak nevezvén,  
írásba kívánta beadatni, 's így aztán ígérte,  
hogy 24 óra alatt választ adand. A' kormány-  
széki tanácsterem ablakai alá sereglett 's vá-  
laszt szorgalmazó népség hosszas kiáltásaira  
végre megnyitván ő nmlga az ablakot, eképen  
szólt: „Kolozsme gyé küldöttsége  
megnyerte a' feleletet 's referálni  
fog a' megye rendeinek ott, a' hol  
kell, az urak csendesedjenek le 's  
takarodjanak haza.“ A' kedélyek ször-  
nyen felingerülvén, feszült várakozással nézett  
mindenki a' következő nap elébe.

**Maros-Vásárhely (vége.)** Mar-  
tius hó 25-kén reggeli 10 órakor főbíró Lá-  
zár János ur is beváltá adott szavát, a' vá-

ros szépen elkészített tanácskozási teremében,  
a' körülmények parancsoló szóra felnyitott ajtóknál,  
roppant hallgatóság jelentéében megtart-  
ván az az előtti napon megígért közös gyűlést.  
Főbíró ur a' tanácskozást megnyitó beszédé-  
ben elősorolá a' véletlen és megrázó esemé-  
nyeket, melyek Európa majd minden népeit  
mozgásba hozák. Megemlíté, mikép tegnapi na-  
pon az irnoki nemes fiatalok által, küldöttség  
utján, felszólították nyitott ajtóknál tartandó köz-  
sős gyűlés egybehívására, mely aztán hala-  
dék nélkül intézkednek a' mostani sürgetős kö-  
rülmények közti teendők körül. Mely lelkes fel-  
szólítás méltányosságát elbők állatva, kívánt  
e' gyűlés tartása által sietőleg alkalmat nyuj-  
tani a' nemes város részéről tenni kellett lépé-  
sek elintézésére. A' megnyitó beszéd után  
tanácsos Gyöngyösi Lajos egy petitiót indítvá-  
nyozta, melyben a' főkormányzók kéretnék  
meg egy mentől hamarabb tartandó ország-  
gyűlés eszközésére, melynek teendői lennének: a'  
két hon egyesülése; urbéri viszonyok kiegyen-  
lítése; nemzeti őrsereg felállítása; 's addig is,  
míg ez egybehivatnék, kegyeskednék lépést  
tenni a' sajtó szabadabb mozgására és szél-  
beli székely katona atyánkfainak itthon leendő  
tartására nézve. Az indítványt némi módosi-  
tással és hozzáadással pártolva csekély ma-  
gam is, egyszersmind felolvastam a' nézetem  
értelmében elkészített írásos javaslatot, mely  
így hangzik:

„Felséges királyi főigazgató tanács!  
Alig egy rövid hó lefolyta alatt roppant  
politikai változások sebes villámokként cikázák  
át szinte egész Európát. És e' változások kö-  
vetkeztében a' felséges fejedelmünk szelid kor-  
mánya alatt álló birodalom némely részei is lö-  
kést szenvedének. A' hiv magyarok, hála az  
égnek, felséges uralkodó házuk iránti rendit-  
hetlen ragaszkodással, alkotmányoszerű békés  
uton kívánnak a' megrázó események közep-  
te is intézkedni. De mivel a' nagy catastro-  
phák, a' történetbizonyítás szerint, az ex-  
általt kedélyeket igen könnyen káros és ve-  
szélyes tévutakra ingerelhetik, mi, ilyesmit  
megelőzendők, a' felséges habsburgi ház, sze-  
retett nemzetünk 's városunk iránti legszentebb  
kötelességünknek tartjuk, az eddig üdvös igaz-  
gatási rendszer, közcsend, élet- és vagyón-  
bátorság fentartására nézve kellőleg intézked-  
ni. Mely fontos kötelességünket haladék nélkül  
teljesítendők, alázatosan jelentjük a' fels. kir.  
főkormányzóknek, mikép a' közbátorság ép-  
ségben leendő fentartása végett, polgári őrsereg  
felállításáról gondoskodánk, e' célra már  
egy választmányt is nevezvén ki.

De midőn mi, a' megrázó változások közt,  
kebelbeli közbátorság fentartása iránt intézked-  
ni kívánunk, nem veszthetjük el szemünk elől  
az édes hon közérdekét sem. E' szent érdekre  
vonatkozólag, alázatosan kérjük a' fels. k. fő-  
kormányzóknek, méltóztassék az országgyűlés  
legsietőbben leendő egybehívását, úgy édes  
hazánk, mint felséges fejedelmünk 's az egész  
uralkodó ház érdekében eszközölni; mely or-  
szággyűlés aztán erélyesen intézkedjék a' trón,  
alkotmány és nemzetiség fenmaradását egyedül  
biztosító unio létesítése iránt; mely ország-  
gyűlés az urbéri viszonyokból kibontakozást  
kármentesítéssel eszközölve, 's a' közterhek-  
nek általánosan mindenki által leendő hordozá-  
sát elvállalva, mindenkinek törvény előtti e-

gyenlőségét és egy nemzeti őrsereg felállítá-  
sát meghatározva, ily módon az általános nem-  
zeti boldogság állandó megalapítására szilár-  
dul munkáljon.

Mivel pedig tagadni nem lehet, hogy egy  
a' censura bilincsei közt nyögő sajtó, a' Pha-  
laris rézbikája körül felállított dobosok módjá-  
ra, az áldozatok jajjainak elfojtására rende-  
zett intézetnek tekinthető, 's mint ilyen, egy-  
szersmind csak is nemzet és kormány közti ö-  
rökös félreértés szülő oka lehet, ily intézet  
nyomán békövetkező károk megelőzése vé-  
gett, alázatosan kérjük a' fels. k. főkormány-  
zóknek, méltóztassék addig is, míg törvény-  
hozás utján teljes sajtószabadság létesíthet-  
nék, a' sajtó szabadabban leendő lélegzelését  
eszközölni, kormány és nép érdekében.

Továbbá a' minden jó polgár és honfi ál-  
tal ohajtandó közbátorság érdekében, 's tör-  
vényértelmében véljük alázatosan kérni a' fels.  
k. főkormányzóknek: szélbeli katona székely  
kedves atyánkfainak e' honbóli ki nem mozdít-  
tatása iránt intézkedni.

Végre alázatosan kérjük a' fels. k. fő-  
kormányzóknek, méltóztassék legjobb fels. fe-  
jedelmünk e' békes város hiv polgárainak ő  
felsége szentséges személye 's a' fels. uralko-  
dó ház iránti tántoríthatlan hűségéről és szil-  
árd ragaszkodásáról biztosítani; ő felségét e-  
zen alázatos kérsünk tárgyában leendő siető  
intézkedésre hódoló mély tisztelettel megkérvén.

E' javaslat, a' sajtó tárgyában használt  
hasonlatosság kihagyásával, el lön fogadva,  
's még az nap délután, gyors posta utján, a'  
fiatalság petíciójával együtt, főkormányzó ő  
nagy méltósága kezeibe küldeték.

Az irnok fiatalok, a' nagyszerű haladás  
iránti örömet nyilvánítandó, egyszersmind e'  
nap emlékeit meginneplendő, esti 7 órakor  
egy nagy fáklyás menet rendezésére a' t. ki-  
rályi tábla épületében teljes számmal egybe-  
gyűlt, mikor Iroffy István és Bölönyi Zsig-  
mond testületi jeles tagok, a' t. királyi tábla  
felhívása nyomán, az irnoki kart arról értesít-  
tik, miszerint a' mélt. t. királyi tábla az irno-  
ki kar tendenciáját nemcsak nem roszzsalja,  
sőt igen méltányolja, úgy is mint diplomatus  
testület, 's tagonkint is, mint honpolgárok. Jö-  
vendőre nézve pedig felhívja az irnoki kart,  
hogy minden ily czélzatu lépéseiben ne mel-  
lőzze el a' t. királyi táblát, főleg azon okból,  
hogy diplomatus közbenjárása mellett, a' ne-  
mes fiatalok lépéseit annál inkább kövesse si-  
ker. E' felhívás nagy lelkesedéssel fogadta-  
ték. Ezután, mintegy 200 fáklya lobogó fé-  
nyénél elindult a' nagyszerű menet, 's „él-  
jen a' király“ — „habsburgi ház“ —  
„az unio“ — „népegyenlőség“ —  
„szabadsajtó“ — „a' magyar felelős  
ministerium“ — „erdélyi főkormány-  
zó“ — „a' nemzeti őrsereg“ kiáltásai  
közt a' ref. főtanodának tartva, 's ott a' tano-  
dai ifjúsággal egyesülve, a' Rákóczi induló lel-  
kesítő harsogtatása mellett b. Kemény Pál  
nr házában tartott, hol egy lelkes hölgy által  
készített nemzeti lobogót vala átveendő; hova  
megérkezve, egy jól rendezett dallkar elének-  
lé Urházinak épen ez alkalomra készített  
következő nemzeti dalát:

Itt a' zászló kezeinkben!

Egy kívánat lengeti:

Legyen egy a' két hazából,

'S vész így meg nem döntheti.  
 Hogyha egyért fog hevülni  
 Millió szívdobbanás,  
 'S egybe forrunk mint a' szikla:  
 Ugy dicsőbb nép lesz-e más?  
 Legyen hát egy a' magyar nép,  
 'S mind egyenlő, mind szabad;  
 Senki köztünk rabbilincsen  
 Soha többé nem marad.  
 Föl mindnyájan! nemzetegység  
 Háromszin zászlója int;  
 Hól van, a' ki gyávaságban  
 Félreálljon majd megint?  
 Föl mindnyájan! tette készen  
 Álljon minden férfi kar,  
 Hogy ha tán a' sors kívánja,  
 És ha más nem jót akar.  
 Föl mindnyájan! hogy ha zászlónk  
 Majd a' vérmezőben áll....  
 Háromszin zászló alatt lesz  
 Vagy szabadság — vagy halál! —

Ezután a' fennebbi éljenezések ismételtettek, s azok megszűntét követte a' lobogó elfogadása, melyet a' lelkes hölgy e' nyilatkozattal nyujta át a' fiataloknak „áldozatul a' hon oltárára teszem.“ Ere Iroffy István testületi tag következő köszönő szavakat mondá: „tette a' honszeriem legszebb zászlóga, azért maradjon fenn neved, míg e' nap emléke él! Innen a' nagy pinczén keresztül, népözöntől kísérve, lehul-lázza a' fényes fátylós menet gróf Lázár József ur poklos utcai — pompáson világított — házához, melynek erkélyén két nemzeti lobogó lengett, szintén e' nap emlékére szentelve a' lelkes gróf Lázár Moriczó által. A' fátylós menetek az említett ház elébe lett megérkezése a' grófi család az erkélyen megjelent 's az Urházy dala eléneklése után, gróf Lázár József ur szólott a' tisztelgő csapathoz, észre szivre egyaránt hatólag. Miután a' Kölcsei hymnusa elénekelte, a' lelkes gróf Lázár Moriczó a' két lobogót e' nyilatkozattal nyujta át a' meleg keblü fiataloknak: „fogadjátok lelkes hazámiai hálás köszönetem e' nemes megbízással meg tiszteltetésért. Alkalmat nyujtottatok nekem csekély jelét adnom annak, hogy ha mi, nőkül, tetterős karral nemis nyulhatunk az események menetébe, legalább míg ti működtek, szellemünk felettetek lebeghet, mint ezen lobogó, hármasszínűben a' tisztaság-, remény- és szeretetnek.“ Ezután élte grófnő a' „népet“, „királyt“, „habsburgi házat“, 's lelkes kívánságait sok ezer hang ismétlé. Innen az egész tömeg ment lefelé Berzenczei Lászlóig, onnan megtérve, a' szentkirály utcát megjárva jött a' tündöklő menet igénytelen személyem polgári lakához; jött, hogy ez estét éltem legszebb napjává világítsa; jött, hogy az önzésnélküli fiatalok üdvözléséből, mintegy Hieroglyphból, két száz fátyla világánál olvassam ki azon igazságot, hogy: a' socialis élet javításán munkáló honfi legszebb, legnemesebb jutalma polgártársainak méltányol szeretete. E' laktól a' piacra vonula a' fátylós menet, hol a' nagy kútat körülálló tömérdek néphez, a' kút erkélyéről, Urházy és Iroffy következő beszédeket szólották:

Urházy beszéde a' kútnál.  
 Polgártársak! Ma jutott az a' szerencse, hogy egymást e' néven szólíthatjuk. E' nap kebleinkben kitörölhetlen betűkkel legyen följegyezve. Polgártársak! mit ma tettünk, nem fölízgatott vak szenvedély, hanem legmagasztosabb öröm és lelkesedés nyilvánulása vala. E' hangoknak bérceinken és a' forrón szeretett testvérhon rónáin keresztül Bécs kapujában kell megtörniök. Ma kétségbehozhatlan jelét adtuk: hogy fejedelmünk és a' habsburgi ház iránt mennyi szeretet, mily szilárd ragaszkodással viseltetünk; hogy ha szükség kívánja, értök vérünket nem csak harmadik-, hanem századikszor is készek vagyunk feláldozni. Ma a' testvéri szeretet szívet és lelket megragadó hangján nyilvánítottuk, hogy századok óta külön élő testvéreinknek ismét job-

bot nyujtani 's velök élni vagy meghalni legnagyobb kívánságunk. Mert már — fájdalomkésőre! — hiszekegy-ünk lön, hogy üdvösségünk a' testvérhonnali egyesülettől függ; hogy csak így állhatunk meg rendületlen akár nyugat, akár észak ellen, 's így lehetünk trónunk megdönthetetlen oszlopai. Ma az atyafiszeretet szent lelkétől ihletve kívántuk azt, hogy egyenlők akarunk lenni az álladalom terhei hor-dozásában, javadalmi élvezésében; egyenlők akarunk lenni a' törvény előtt; hogy mi a' népet szeretjük, mert nép, egy nagy és dicső szabad nép akarunk lenni. Polgártársak! a' mai nap kívánatainkat, mint magvakat vetettük el. E' magvak nem sokára zölden kikelve, belőlük a' népboldogság legszebb virágai fognak felvirulni, 's leggyümölcsözőbb élőfái felnövekedni. Azonban, kedves polgártársak! ez egyszerre nem eshetik meg. Várnunk kell tehát. Legyen bennünk türelem. Legyen köztünk csend. Semmi olyat ne tegyünk, mi duló vihar- és jégzáporokint a' népboldogság kertének virágait és élőfáit tán még csiráiban elpusztíthatná. Az országgyűlés nem sokára öszszeül. A' tiszta akarat áldott melege ott elvetett magvakat kikelteti. És kedves polgártársak! a' szabadság kék ege alatt a' népboldogság paradicsomában majd élvezni fogjuk azt, miben részünk soha eddig nem vala. Adja isten! hogy e' kék ég az egyesült Magyarhon fölött soha, soha el ne borulhasson!

Iroffi beszéde.

Szeretett polgártársaim!

Engedjék meg nekem, hogy mint a' testvér Magyarhon egy igénytelen fia, ez alkalommal nyilatkozhassam.

Nemzeteket, úgy mint egyeseket, pályá-jokon öröm és szenvedés felváltva vezetnek, 's e' kettő közös birtoka a' világ minden népeinek; de fájdalom ez utóbbiból az iker m. honnak sokkal több juta, mint bármelyiknek is; ezt igazolva találjuk irodalmunk költői mezején, melynek oly sok virágai csak büt 's keservet rejtnek kebleikben; ezt tanúsítja az élet nagy mestere, a' historia is, melynek lapjain collossalis betűkkel jegyezték fel iker honunk multjának azon gyászos emlékü napjai, melyekben a' hazáját hön szerető költő, nemzetünk kórágya felett virasztva, a' keserv méla perceiben ily szavakra fakadt: „aludj, aludj hazám, viraszsz felette nemzetem“. De hála a' népek felett örökös istennek, megviradt már a' százados éj, 's tüntén a' homálnak e' nemzet felébredt, 's látván, hogy a' nagy világ szinpadán hatalomra, dicsőségre meszsze ható fényben tündöklő nemzetek mily haladtak, azoknak nyomdokin indulva csaknem egy perc műveket századok mulasztását pótolta ki; 's úgy látszik polgártársaim, hogy ma tünt fel a' koszorus költők által megjövendölt jobb kor első hajnala, visszavarázsolva Mátyás király szép világát és igazságát, előidézve azon dicső korszakot, melyben jog és igazság százados harc után kivíván diadalukat, utódaink nem fognak találkozni sem zsarnoki gúnyos kacajjal, sem szolgai jajjal.

Haladjunk hát tovább polgártársaim e' téren honfához illő nemes önmegtadással és kitűréssel, 's ne rontsuk le tettekkel soha azt, mit a' mai nap szavakban dicsőítettünk, 's ha így, akkor semmi kétség, hogy az egygyé forrt hazában egy oly szellemi erő fejlőd ki, mely egy izmos nemzeti testté alakulva, általa az idők minden viharai között boldog és virágzó lesz a' magyarok hazája.

E' lelkes szép szónoklatok után dalkar zengé Urházy alkalmi verseit, melyeket szünni nem akaró tapsvihar követe. Ezekután a' nagyszámu sokaság békésen haza szállott.

E' töredezett vonásokból értendi ön, a' nép ohajtásait körünkben is nyilvánító rend- és esendzavarás nélküli mozgalmakat, melyeknek impulsust az irnoki kar ada. Ma már a' magyar földön is, mint mindenütt Európában, ezer ész és kéz gondol és munkál a' korszerű

átalakításon. Pitt a' marengoi ötközlet után azt mondá, hogy: Európa földabroszát már el lehet szakítani, mert a' birodalmak új osztályzat szerint fognak rendeztetni. Én is azt mondom, hogy ma már Pölitiz Staatsverfassungos gyűjteményét a' tűzbe lehet vetni, mert az általa egybeszedett alkotmányok közül csak egy perczig is, egyetlenegy sem maradt meg régibb alakjában. Átalánossá lön a' rázkódás, átalános leend a' változás. És e' nagyszerű változások között a' magyar hűség jó fejedelme iránt változhatlan maradt; és e' nemes jellemű nemzet, a' felséges habsburgi házzal való öszszeköttetése ideje alatt, most már harmadikszor adá nagyszerű tanubizonyságát annak, hogy legkétesebb körülmények teszik legelhatározottabbá szeretett uralkodójához való ragaszkodását. Ritka példája a' valódi hűségnek. Büszke vagyok rá, hogy e' derék nemzet fia lehetek. Dobolyi Sándor.

N. Enyedi. Nem volt talán idő, melyben akkora szükség lett volna egymás köztli bizodalomra, egyetértésre, mint épen most. Olvasóink ismerik azon vihart, mely nyugat felől a' Seine partjairól indulva, az egész Európát megrázkodtatá 's mely még egyre dühög. Ezen nehéz időt bizonyára derült napok követendik, ha vigyázók, egyesített erővel küzdeni akarók leszünk; ellenben, ha menhelyül különböző pontokat választván ki, erőnket eldaraboljuk, könnyen a' semmiségbe sodortat-hatunk.

Közegyetértés egyesek közt, közegyetértés testületek közt, ez legyen a' szüntelenül szemünk előtt lebegő jelszó. Most nem lehet ebben, véleményben külön ágaznunk, ugyanazon pontokat kell menhelyül kinéznünk.

És itt kérdés támadhat: melyek azon iránypontok, miknek kivételre szükséges a' jelen körülmények közt testi és szellemi erőnknek egész hatályát egyesíteni?

A' feleletet eléggé kétségtelenül megadták Alsófejer rendei mart. 30 — 31 és aprilis 1-én tartott közgyűlésekben.

Mi ezen feleletet a' határozatok folyamából kiakarjuk szemelni, 's mellözve minden egyéb tárgyakat, olvasóink figyelmébe ajánlani.

Unio, egyesülés a' nagyobb testvérhonnal ez az egyetlen, mindenek feletti iránypont, melyet Alsófejer rendei egy szívvel lélekkel pártoltak.

Hogy a' honegység minél előbb megtörténhessék, felszólíták kormányzó ő nagyméltóságát, hogy nem várva felsőbb rendeletekre, éljen törvény adta hatalmával 's rögtön hirdessen országgyűlést. Ez nem volna valami szokatlan tett, mert Erdély történeteiben erre több példát találhatni fel, jelesen nem igen rég Bánfi György tartott ily hongyulást a' kormány tudta nélkül, melynek végzéseit aztán a' kormány is helybenhagyta.

A' rendek nem kételkedve abban, hogy e' felszólításnak sikere leend, előre megválaszták követeiket. Közlekedéssel volt követeinket Kemény Dénezst és Kemény Istvánt kiáltók ki. Hallottunk süttogó hangokat, hogy jó lenne harmadik követnek prof. Szász Károlyt is megválasztani, de ez az újabb időben szokatlan lett volna, véleményünk szerint felesleges is, mert hisszük, mikép ezen kívül is a' derék tanárnak helye lesz leendő országgyűlésünkön. A' vizaknaiak nem feledkezhetnek el azon férfuról, ki egykor nekik akkora dicsőséget szerzett vala.

A' követeinknek adott utasítás kevés szavakban kifejezhető: minden egyéb tárgyak lehető elmellözésével munkálódjanak a' honegység (unio) czélszerű létesítésén, 's e' végre nyujtsanak kezét az urbéri viszonyok országos kárpótlás melletti megszüntetésére és a' közteherviselés elvállalására. Ezen engedményeket — mint egyik szónokunk mondá — nászajándokul kell vinnünk. Továbbá arra utasítók követeinket, hogyha, mit alig remélhetünk, Erdélyben a' közelebbi magyarhoni országgyűlésig hongyulás nem lenne, menjenek fel a' ma-

gyarhoni országgyűlésre és ott eszközöljenek honegységet.

Ezeket láták Alsófejér rendel a' jelen körülmények közt első rendű teendőknél, 's addig is míg ezek megtörténének, a' rend fenntartását eszközölni egy bizottmányt neveztek ki magok közül, melynek tagjainl a' kerületi tiszteken kívül számos erélyes férfiak lőnek kinevezve. Ezen bizottmánynak kötelessége a' rendet és békét fenntartani, a' szükség esetre polgári őrsereg felállításáról gondolkozni, katonai erőért irni 'stb.

Hátra van még annak megemlézése, mit felelt kormányzó ő nagyméltósága a' rendek felhívására: kormányzó ő nagyméltósága megtette a' lépéseket hongyülés eszközlése végett, 's minden percében várja a' kedvező választ, mely ha késni fog, azon esetre, ha a' siettető körülmények nagyobbra halmozódnak, saját tekintélyét használni fogja, 's országgyűlést fog hirdetni.

Ez utóbbi ígérteit megéjlenézték a' rendek.

**Károlyfejérvár, martius 31-kén.**

Az európai nagy események városunkban is a' kedélyeket hatalmasan felizgaták és már e' hó 23-kán itt ott nemzeti kokárdákat lehet látni, kalmárboltok előtt a' piacon csendes természetű polgárokat, békes szellemű papi férfiakat hallánk a' szabadság szent ügye, a' békes reform felett szónoklani, látánk különböző politikai párthoz tartozó egyéneket egymáshoz simulni, és elkezdők hinni: Isten eljött a' te országod is! Ezen demonstratiók következtében a' városi tanács 24-kén rendkívüli gyűlést tart és tanácsos Fogarasi Sámuel indítványára, ki eddig városunkban a' conservatív párt főnökének tartatott, egyhangulag meghatározat: hogy martius 27-kén a' városi casino nagy teremben népgyűlés tartassék, főleg a' kolozsvári petitio felett tanácskozzandó. Alig terjedt el ezen végzéskép kimondott tanácsi határozat, midőn azon nap délután sok százokra menő csendes érzelmű polgári és városi közönség a' casino épületéhez özőnlük, és egy hangulag a' fejedelmet, alkotmányt, szabadságot éljenzik! Ekkor egyházi szónok Elek Károly szót emel és velős szavakban nyilvánítja: hogy a' magyarnak — úgy hiszi — most tűnt fel a' szabadság hajnalcsillaga, most az ideje, midőn mindenkinek felednie illik és felednie kell a' multat, magán érdekét, pártoskodást azon okból, hogy a' fractiókra oszlott erő egy egészsze képződve, az egész magyar és más velünk lakó népek alkotmányos szabadságát kivihassa és történhető 's talán ki nem is kerülendő veszélyek ellen a' hazát, fejedelmünk trónját megvédhesse. Lelkes szavait közméltánylás követte. Ekkor választatott meg nép-szónokká Dánffi Károly volt országgyűlési követünk, az oppositio embere. Este városi főbírákat a' nép szállásán éljenezéssel üdvözölte, ki a' tisztelgőket a' haza, fejedelem és alkotmány iránti tiszteletre szolítá fel, és mindenkinek a' rend és közcsend fenntartását szívére kötötte. Hasonló kitüntetésben részesült Elek Károly és Dánffi Károly is. Martius hó 27-kén, a' népgyűlés napján, reggeli 9 óra előtt barna hangászok kísérete mellett, vig nemzeti dalok között, nagy nép tódul a' casino felé és annak kapujára a' nemzeti lobogót feltűzi; a' vár — némely alacsony lelkűek ámitása miatt, kik a' várnagyot úgy értesíték mintha a' nép a' püspöki lakot el akarná foglalni, és annak pinczéből a' jó zamatu rózsamálit gazda nélkül utolsó harangszóra kiűzékedni szándékoznék — ostromállapotba tétetik, a' katonai örök megkettőzöfnek, a' vár fokára 12 ágyu még pedig töltve rendeltetik annak behizonyítására: hogy a' népet eddig is őt illető szabadságától a' katonai erő fosztotta meg. Ily bodultságon azonban inkább örülni, mint búsulni kell kedves honfársak! 10 órakor a' népgyűlés elkezdődött rendes főbírák Szoboszlai György elnökléte alatt, ki rövid megnyitó beszédében a' rendkívüli eseményeket emlegetvén, a' kolozsvári petitiot tüzte ki vitakozás tárgyául. Fo-

garasi Sámuel mindenk előtt az „uniot“ kívánta pártoltatni, mert „ugymond“ már Rákóczy azt mondotta: „sokkal jobb vona a' magyar nemzetnek ha magyar ország es Erdel egies magyar fejedelem biradalmálat lenne, hasznosabban szolgálhatna fejedelmének.“ Ezután szólott Jenei István a' jogegyenlőségről, mivéleménye szerint a' városi nép constitutionalis életének legszükségeseb tényezője. Dánffi Károly népszónok a' legközelebbi országgyűlés teendői közé legsürgetőbbben az urbéri viszonyok megszüntetését indítványozta, mert így szólott ő, midőn mi a' sánczokon belül az új engedményeken lelkünk mélyéből örvendünk, 's midőn kevés napok alatt constitutionalis szabadságunk és ez által bizonyosan anyagi jólétünk is oly roppant előhaladást tőn, nem lehet elmellőznünk a' misera contribuens plebsnek jobb állapotba helyzetését, mert ha ezen gondoskodást tőlünk eddig megkivánta az igazság, most már sürgetőleg igényli a' méltányosság és okosság. Nem kell, ugymond, nagy észbeli tehetség annak megítélésére, hogy ily állapot a' népnek fejlődő és átalakulási életünkre csak vészthozó lehet 'sat. Beszédét közhelyeslés kísérte, valamint a' két elsőjét is. — Végre Vasady Károly városi sebész szónoklott és a' kolozsvári petitiot egészen pártolta, egyszersmind Kolozsvár városának lelkes fellépéséért köszönetet indítványozott. Mi közlekedéssel el is fogadtatott. 28-dikán roppant városi és falusi néptömeg között a' felírás felolvastatott, mi a' néptől harsogó éljenzéssel fogadtatott. Ekkor olvasta fel egyik fiatal tisztviselőnk Kovács Elek Petőfi népdalát is, mit a' nép legnagyobb lelkesedése követett. Dícséretére legyen mondv e' népnek, melyet eddig durvának, ostobának, a' szabadságra még meg nem érettnék szerettek némely Metternich-féle kaputos róka máju emberek nevezni, ily néptolongásban semmi katonai, semmi politikai közbejövétel nélkül a' legszebb rend, a' legnagyobb béke és egyetértés uralkodott.

A' felírást, mint hallom, városi főbírák vivé fel kormányzó ő nagy méltóságához, ki a' dolgok szép menetelét értvén, főbírák és a' városi hatóság eljárását tökéletesen méltányolta, és megígérte: hogy petitioikat a' marosvásárhelyi, szamosújvári 'sat. már eddig megérkezett városokéval együtt felséges fejedelmünk zsámolyához mentől előbb felküldeni kegyes leendő. Ily hazában polgárnak lenni szép, ily jó fejedelmért, ki az idő szellemét megértve magyar hiv népének a' békes átalakulásra módot nyújt, élni és halni dicső!

**Pest.** Az ingerültség, melyet a' sajtótörvényjavaslat keltett volt, újabb körülményektől nyer táplálékot.

A' sajtóügybeni fellépésnek az az eredménye lett, miszerint azt az alsótáblai rendek újabb tanácskozás alá vevén, némely pontjaiban lényegesen módosították. Így például a' hirlapoktól kívánt 20 és 10 ezer pft cautio 10 és illetőleg 5 ezerre szállott 's a' vállalkozó, ha pénze vagy kétanyynyit érő földbirtoka nincs, kezest is állíthat. Továbbá a' nyomdatulajdonos csak azon esetben felelős, ha sem az író, sem a' kiadó tudva nincsenek 'stb.

Azonban míg Pulszky a' sajtó dolgában Pozsonyba járt, Pesten azon hir terjengett, hogy a' régi kormányrendszer visszaállítása végett titkon katonaságot, löport és ágyukat szállítanak a' városba. A' kedélyek szörnyen felingerültek. Az ifjuság és nép már tervezgettek, hogy a' katonaságot megtámadják. A' muzeum terén tizezeret meghaladó főből álló népgyűlés volt, hol izgató szónoklatokat tartottak. Nagy nehezen sikerült a' kedélyeket lecsillapítani az által, hogy a' közcsend választmány kérdést tevén e' tárgyban a' katonai főparancsnoknál, tőle azon becsületszóval erősített nyilatkozatot vevé, miként a' honpolgárokat nem fogja megtámadni a' katonaság 's a' nemzetőrség számára már kiosztott 400 fegyverhez még 1500 fog kiosztatni; végre, hogy a' laktanyára nemzeti lobogót tüzet ki; mi meg is történt.

De a' csillapultság csak egy pár napig tartott, mert mart. 27-én azon hir érkezett Bécsből, hogy ő felsége a' ministeriumot 46 órai alkudozás után még meg nem erősítette 's a' két legfontosabb, a' pénz- és hadügyi tárca körül forog a' kérdés. Azonnal átalános lön mindenütt a' vélemény, hogy a' fővárosiaknak magokat védelmi állásba kell tenni. A' nemzetőrség fenhargon követeli, hogy jó és használható fegyvereket adjanak kezeikbe. E' végre Klauzál és Szemere ministerekhez — kiket a' minisiterelnök, melléjük adván Nyáry és Pulszky urakat, a' közcsend és rend fenntartása végett minden szükséges intézkedésekre felhatalmazott — küldöttség ment a' fegyvertárak megnyitása végett. És azonnal rendelkez lön téve 500, 's ha szükség lesz, még több fegyver kiadása iránt. Ezen kívül a' központi választmány preclamatiot bocsátott ki, melyben nyilvánítja, hogy ők a' dynastiához most is ragaszkodnak; hogy annak a' megbukott rendszer emberei 's azok ellenségei, kik a' nemzet függetlenségének kijátszására adnak alkalmat; hogy ők megtámadni ugyan senkit sem fognak, de magokat védni 's a' kivívt eredményeket fenntartani minden áron el vannak határozva.

A' ministerek megerősítéséről annál, mit közelebbi számunkban említettünk, többet most sem tudunk.

Mart. 25-én este Szemere belügyminisiternek a' főváros polgárai fáklyás zenével tisztelekdedek, mely alkalommal az ünnepekt férfi gyönyörű beszéde végén ez örökre feledhetlen szavakat mondá: „Mi, t. i. Batthyány Lajos minisiterelnök és azok, kik mint minisiterársai jelenleg királyi megerősítés alá vagyunk terjesztve, más biztosítékot a' jövődre nézve nem adhatunk, mint, hogy mi a' rendet is a' szabadságért óhajtuk és azt a' szabadság szempontjából a' szabadság eszközeivel óhajtuk fenntartani; mi azok leszünk a' kormányon is, a' kik valánk az ellenzék soraiban; mi a' mely elveket hirdettünk, azokat életbe is léptetni igyekszünk, — imé itt a' szabad ég alatt, az éjnek ünnepe csendében, az örökkévaló Isten színe előtt esküszünk, a' mint e' fogadásunkat megtartjuk, Isten minket úgy segítjen!“

Mart. 26-án ment végbe a' nemzeti muzeum csarnokában a' nemzeti őrsereg ünneplés felavatása. Száma mintegy 7000-re megy.

Gróf Széchenyi István, mint nemzetőr, nem rég őrt állott a' minisiterelnök szállása előtt — írja a' P. D.

A' fővárosban tartozkodó szerbek is petitiot szerkesztettek különködő és nemzetellenies szellemben, mely ellen az oláhajku fiatalság következő nyilatkozatot bocsátott közre.

„Azon kívánatok, melyek nyomtatott ívekben a' szerbek részéről 17 pontban köröztek, a' separatismus oly oldalán tüntetik előnkbe, mely által midőn egyrésztől a' most alakuló alkotmányban új statust akarunk képezni, más részről a' görög n. e. vallás ürügye alatt a' magyarok irányában mindig sympathiával viseltető oláhokat háttérbe akarván szorítani, az ő romjaik fölött akarják magok diadalát fölemelni. Tisztelt magyar polgártársak! olvassátok el a' nevezett pontokat 's győződjetek meg arról, hogy a' szerb népfaj még akkor sem tud megelégedni a' neki nyújtott kedvezésekkel, a' midőn a' dicső magyarnemzet a' szabadság és egyenlőség zászlóját kitűzvé, őtet is ezeknek üdvös malasztjaiban részesíti. Ne hogy ez által félreértések történjenek, és így az oláhok is, kiket a' szerbek eddig vallási tekintetben elnyomtak, és ezentul is rajtok zsarnokoskodni kívánnak, akaratjuk ellen a' szerbekkel amalgamizálva képzeltessenek: ezennel ünnepélyesen nyilatkozatjuk, hogy az oláh népcsalád, valamint a' magyarnemzettel bejövetelek óta békében és háboruban egyiránt tűrt 's szenvedett, úgy jelenleg tökéletes megnyugtatását helyezi abban, miszerint az alkotmányosság védpaizsa alatt majd két millióra menő száma igénybe vevődven, a' szer-

bek minden fondorkodásai által nem fognak oly álláspontot juttatni, melyben a' sok évek bosszantásait és a' szerbektől kiállott elnyomatásait kénytelen legyen megboszulni. Megérkezett az alkotmányosság és szabadság aranykora, az oláh népesalád a' magyarral kezét fogva teljes reményét abban helyezi, hogy az új magyar ministerium megfogja szabadítani ezen régi hősnépesaládot a' szerb nép hatalma 's befolyása alul, 's a' nevelés terjesztése által fog köztük támasztani Hunyadiakat és Mátyásokat. Éljen a' király! Éljen az új ministerium, éljen a' szabadság és egyenlőség! Kelt Pesten, a' sajtószabadság nyolczadik napján.

### KÜLFÖLD.

**Olaszhon.** Lombard-velencei királyság. A' reform és szabadság című nagy epos, melyet kezdetekor csak egy felvonásos drámának gondoltunk, naponta újabb és változékosabb jelenetekkel lepi meg a' világot. Most Lombardia kezdte meg komoly játékát. Azon szigorú parancs megjelenése óta, mely még a' színházi tapsolást is megtiltotta volt, Milano csendesnek látszott, mert a' bizonyos halálra kilátás a' boszút a' szívekbe zárva tartja vala mart. 18-ig. Ekkor érkezett a' bécsi revolutio híre 's a' császári rendelmény, mely sajtószabadságot 's a' lomb-velencei középponti congregationnak a' német rendekkel együtti öszszehívását 's egy törv. hozó testületé alakítását ígéri. „Család ígéretek, de már el is késtek!“ kiáltották az olaszok. A' hirdeményeket rögtön leszaggatták, a' házak, boltok, kávéházak bezáródtak, a' piacok elnémultak, megürültek; de kevés idő múlva ismét előtündöztek, 's kellett kezdődni Milano belsejében a' vérontást megelőző forrongásnak, mely mart. 19-én — mikor már a' berlini revolutio megfutotta volt szörnyű pályáját — vérrel égő lánggá lobbant fel. Részleteit a' harcznak nem tudhatni, hanem anynyi bizonyos, hogy egy zászlóalj olasz gránátosokat a' fővárosból ki Bresciába küldöttek volt, mert a' városiakkal fraternizálni látszottak. Eredménye az volt, hogy a' milanoi tanács ideiglenes kormányt nyilatkoztatta magát, Gallimberti elesett, Radeckzi fővezér elszaladt, a' sereg a' fellegrvába vonult, az alkirály Bresciába, hol a' gránátos olaszok fogva tartják, 's honnan más tudósítások szerint elment Veronába nejével és az ifjú hgekkel.

A' felkelés Milanoból a' közelebb fekvő városokra is elterjedt. Martius 20-án Comoes Chiassoban verekedtek. Chiavennában muzsikaszónál hirdették ki a' republi-

cát. Brescia, Bergamo, hir szerint, bevégezték revolutiojokat. Igen komoly körülmény az, miszerint 100 piemonti Gravelone-nál bétűtött Lombardiába, a' lombardi atyafiaknak segélyt hozandó, 's ezen interventio által egy európai háborúra ürügyet és alkalmat szolgáltatandott.

Velenczében még a' constitutio megérkezése előtt az elmélet áthatott ingerültség jelei mutatkoztak. Mart. 17-én érkezett meg a' császártól adott alkotmány, sajtószabadság 'sat. híre. Az öröm mián megzavarodottnak látszó nép nem tudta miként nyilvánithassa örömét. A' boltokat bezárták 's mindenki szaladt a' Marco piacra, hol a' császárt, alkotmányt, 's még a' gyűlölt nemetséget is éljenezve, nem csak egymást ölelték, de még az ausztriai katonaságot is csókolták. Az örömszaj hovatovább elragadóvá kezdett válni. Manin és Tomaseo, két elfogott népbárát, szabadon bocsátását a' kormányzótól megnyerték. Meneghini és Stefani más két polit. vétkest mas börtönből erőszakkal kiszabadították, 's székekre ültetve, mint diadal tárgyait, hordozták meg a' rivalgó nép kíséretében. Mart. 18-án reggel a' falak bé voltak firkálva e' szavakkal: éljen a' republica, éljen a' nemzetország, éljen a' pápa! Roppant néptömeg tödult a' Marco piacra, hová katonaság is azon parancs mellett érkezett, hogy a' gyanussá vált zajgást szüntesse meg, a' zajongó néptömeget üze szét. Ezen parancs végrehajtása közben 5—10 ember a' nép közül elesett, számosan megsebesültek; szüntogy néhány katonatisztek ködörösök által sebeket kaptak, kövekkel védelmezvén magát a' nép a' szuronyok ellen. Hogy melyik fél kezdte meg a' támadást, bajos elhatározni, némely tudósítók a' katonaságot állítják első megtámadónak; elég az, hogy még nem közölt események eredménye az, hogy Velenczében ideiglenes olasz kormány áll, mely mart. 22-éni proclamatiojában jelenti: „Polgárok! miénk a' győzelem, még pedig vérontás nélkül. Az ausztriai polgári 's katonai kormány le van téve. Dicsőség nemzeti őrségünknek!“ Aláírták: Correr volt főbíró, Michiel, Medin, Fabri, Avesani, Mengaldo, Pnicherle. Az ausztr. Loyd lapja szerint, mely a' fennebbi proclamatiót is közli, gróf Pálffy Lajos velen. főkörmányzó hivatalát gr. Zichy Ferdinánd katonai főparancsnoknak átadta. Minek következtében gr. Zichy is az oknélk li vérontás kikerülése tekintetéből az említett velencz. kormányt a' következő pontokban megegyezett: „Minden katonai 's pol-

gári hatalom, szárazföldi 's tengeri erővel együtt az ideiglenes kormányt átadatik; minden ausztriai ezredek, az olaszokat kivéve, eltávoznak; minden hadiszer Velenczében marad; a' német sergek családostól Triestbe átszállítatnak; ez utolsók vagyonaikat és személyeiket bántódás nem éri; az ausztriai pénztárból a' katonaság három hónapra kifizetődik, a' többi pénz Velenczében marad.

Velence a' respublicát kikiáltotta.

Nápoly. A' siciliaiakkal folyt alkudozás félbeszakadt. A' királytól ajánlott pontokat visszautasították. Azt kívánják, hogy a' király a' trónt adja át következőjének. Gróf Minto angolhoni ügyvivő minden jó siker kivívása nélkül visszatért Nápolyba.

Nápolyban a' Iazzaronik, az utczák henye lakosi közül 100-an megkísérték a' lázadást, de nemzetőrök és katonák elfogták őket.

Roma. A' pápa 69 pontba foglalt alkotmányt adott az öt örökké imádó 's mégis örökké zajgó népnek. A' törvényhozást kéttestület, világiakból álló nagy tanács és képviselők tanácsa fogja gyakorolni. (Máskor bővebben.)

**Lengyelország.** Posen. A' lengyelek törvényszerű agitatiohoz fogtak. A' kormányzótól kinyert engedelem nyomán népgyűlést hívtak öszsze, a' királyhoz küldendő kérelemmel megvitatása végett. De ok a' levél mellett nemzeti bizottm. — national-comité-t — választottak, mely proclamatiojában jelenti, miképp a' poseni lengyelek az egyesülendő Némethonban felolvadni 's nemzetiségüket veszélyeztetni nem akarják; 's kéri, hogy időelőtti sikertelen mozgalmakkal ne vesztegezzék jobb alkalomra szárandó véreket... Az igazság majd fog magának ösvényt törni... Ezen proclamatio következtében a' tartom. főkörmányzó Beurnmann kihirdette, hogy a' poseni lengyelek az adott engedelemmel visszaelvén, midőn proclamatio bizottmányt neveztek ki, ó az 1845-diki népgyűléseket megtiltó törvényt végrehajtandja.

Lemberg. Itt is nemzeti őrség alakult, gróf Stadion tartom. kormányzó maga osztotta ki a' tanulósg közt a' fegyvereket 's 150 politikai foglyot szabadon bocsátatott. Azonban itt is már nemzeti bizottmányt neveztek volt ki, melyet a' kormányzó szelid rábeszéléssel feloszlatt 's mart. 21-ki hirdményében a' népes gyűléseket, nyilvános meneteket, szónoklásokat, a' szegénységet terhelő kivilágítások ismétlését megtiltja.

## HIRDETÉSEK.

az Erd. Hiradó 313-ik számához április 4-én 1848.

MÜLLER TESTVÉREKNÉL Pesten

Barrané és Stein könyvtárosoknál Kolozsvártt  
M. Vásárhelyt és N. Enyeden kapható

STANCSIS MIHÁLY HUNNIA FÜGGETLEN-  
SEGE 1. f. 54,

„MAGYAR SZÓZATOK“ Népönyv 1. f. 30,

SAJTÓSZABADSÁGRÓL

nézetei egy Rabnak . . . . . 40 xr.

SAJTÓSZABADS. bírálata . . . . . 48 xr.

Unio zsebkönyv 1848-ra szerkeszté URHÁZY . 3 fl. .

Selyemkötetben aranyvágással egy allegorai aranynomattal  
„csak egyesülve áthatunk“, „ „ „ 6 f. —

Uniodalok írta Mentovich Ferencz „ „ „ 20 xr.

ERDÉLYI TÖRVÉNYKEZÉSI IRÁSMÓD, ITÉLMESTERI  
FELÜGYELET ALATT“ „ „ „ 30 xr.

APA-MÉN.



(1) Kolozsvártt, belseki-  
rályutezában a' minoriták há-  
zánál egy öt éves — angol  
származású pirosfej — 16. marok 1.  
hüvelyk nagyságu mén — tenyésztési  
használatul köz birré tételik. Egyszeri  
használat díjja négy p. frt. (3)

Az ábrázolt Folyóiratra  
vonatkozó jelentés.

(3) A' könyvvizsgálat megszünte-  
tése által irodalmunk tágasb tért nyer-  
vén, — az „Ábrázolt Folyóirat“ mai  
napról fogva

„Képesujság“

ezim alatt fog folytatni 's min-  
den politikai eseményeket kivonathan  
közlend. Előfizetési folyvást lehet a' kir.  
postahivataloknál, Kassán pedig a'  
szerkesztőségénél. Egyébiránt a' lapnak

ábrákat illető szerkezete a' régi marad,  
sőt ha elegendő szám előfizetői leend-  
nek, minden héten 3 íven jelenik meg.  
Kassán martius 24-kén 1848.

A' „képesujság“  
szerkesztősége. (3)

(3) NagyEnyeden egy pálinka-és  
serföző folyó 1848-ik évi majus 1-8  
napjától kezdve, minden megkívántató  
épületekkel, üstekkel és egyéb a' ser —  
és pálinkafőzéshez megkívántató kellé-  
kekkel 's ötezer váltó rforint tökével,  
több esztendőre, haszonbérbe adandó;  
a' ki ki akarná venni, értekeződhetik  
íránta NagyEnyeden ügyvéd Sipos  
Pál úrnál. (3)

Eladó Rózsák.

(3) Az alólírtnál a' leg-  
szebb Thea és sem-  
per florens 1-től 5 lábíg magos  
rózsákat, 's többféle szép vi-  
rágokat lehet illő áron találni:  
külsőmagyarutezában Wandler Ká-  
foly ur kertjében.

Hofer kertész. (3)